

Čarnogurský: Generálneho prokurátora to už prestalo baviť. Začal situáciu riešiť a je to tak správne

- CZ24 News | 7. září 2021

SLOVENSKO: Naozaj zaujímavé veci začala vo svojej hystérii predvádzať vládna junta a jej médiá potom, ako dala generálna prokuratúra prepustiť z väzby bývalého riaditeľa SIS Vladimíra Pčolinského. Spýtali sme sa advokáta Jána Čarnogurského ml., ako on vidí situáciu

Hlavné správy: Ako hodnotíte rozhodnutie generálnej prokuratúry zrušiť obvinenia bývalého riaditeľa SIS Vladimíra Pčolinského a prepustiť ho z väzby?

Čarnogurský: Očividne už pána generálneho prokurátora Žilinku prestalo baviť pozeráť sa na bezprávie, aké sa tu pácha, a začal riešiť situáciu, a nie vzťahy – a to je správne. Pretože spoločnosť sa môže posúvať ďalej len keď zodpovední riešia situáciu a nie vzťahy.

Veľa ľudí si myslí o pánoch Pčolinskom, Haščákovi a ďalších, ktorým skončilo trestné stíhanie, že majú „za ušami“, a že konajú nečestne. U pána Pčolinského takým hlavným „dôkazom“ je instagram jeho pani manželky, kde sa pýši veľmi drahými doplnkami svojho oblečenia, ktoré si ona ako poslankyňa a on ako štátny úradník jednoducho nemôžu dovoliť zo svojich platov. A pán Haščák už len z princípu, že vlastní „pol Slovenska“, má veľmi veľa nepriateľov. Navyše, jeho účasť na podplácaní, zverejnená v kauze Gorila, nebola došetrená iba pre formálne prekážky. Preto si určitá časť verejnosti viac-menej želá, aby títo ľudia trpeli. Napokon, aj Al Caponeho zavreli za neplatenie daní a nie za to, že bol mafián.

Ale keď vynucovanie priznání vo väzbe bez toho, aby existovali reálne dôkazy, prekročilo všetky normálne hranice a ukázalo sa, že v týchto prípadoch vyšetrovatelia dnešnej štátnej moci nedokážu zhromaždiť reálne dôkazy a nie je možné nikoho odsúdiť, ak sa sám neprizná, tak to je veľké zlyhanie tejto vlády a jej kampane na údajnú očistu spoločnosti.

Celá tá „očista“ spočívala v tom, že ľudí zatvorili do väzby a čakali, že sa zlomia, priznajú a potom budú kydať aj na ostatných. Nepodarilo sa im však zhromaždiť žiadne reálne dôkazy o páchaní trestnej činnosti. To neznamená, že neexistujú – pravdepodobne existujú, ale zatiaľ v žiadnom z týchto procesov okrem priznání sme žiadne relevantné dôkazy nevideli. A to je zlé.

Veľmi zlý je už samotný fakt, že za špeciálneho prokurátora bol vymenovaný advokát, čím všetci čestní prokurátori akoby „dostali facku“. Advokát, ktorý nikdy neabsolvoval prokurátorskú a ani advokátsku skúšku a navyše má iba podmienene odložený trest odňatia slobody – je v podmienke, každý mesiac sa musí hlásiť u probačného úradníka, referovať mu, čo všetko robil a nerobil, a nesmie spáchať ani priestupok, pretože by ihneď putoval za mreže. Súčasný špeciálny prokurátor môže byť fajn ako osoba, ale je naozaj veľmi nešťastnou voľbou, ak je človek s takýmito parametrami vôbec vymenovaný za prokurátora, nieto ešte za špeciálneho.

Generálny prokurátor vymenovanie špeciálneho prokurátora musí akceptovať, on s tým nič nenarobí. Očividne si povedal, že najlepšie ako sa k veci môže postaviť, je rešpektovať zákon, dôsledne. A to je správne.

Následkom vyžadovania, aby sa dôsledne dodržiaval zákon, je potom aj skutočnosť, že prokurátor musel prepustiť tých väzobne stíhaných, ktorí boli vo väzbe v rozpore s platnými právnymi predpismi – to znamená, že v rozumnej dobe sa nepodarilo zhromaždiť dostatočné dôkazy, ktoré by odôvodňovali ďalšiu väzbu alebo dokonca ďalšie stíhanie.

Podmienky na vzatie pána Pčolinského do väzby možno spočiatku splnené boli – koniec-koncov, o tom rozhodoval nielen prvostupňový súd, ale aj Najvyšší súd a Ústavný súd. Všetky súdy vtedy konštatovali, že väzba nie je odsúdenie a výkon trestu a má slúžiť na to, aby sa v klude zhromaždili dôkazy – a keďže tie v danej chvíli ešte neboli dostatočne zhromaždené, súhlasili so vzatím pána Pčolinského do väzby.

Lenže odvtedy uplynulo dosť veľa času a pán generálny prokurátor skonštatoval, že toho času už uplynulo príliš. Ak sa vyšetrovateľom za takú dlhú dobu nepodarilo zhromaždiť lepšie dôkazy ako tie, ktoré mali na začiatku – teda že dvaja kajúcnici zhodne vypovedali, aby dostali miernejší trest – tak generálny prokurátor dospel k názoru, že je to na podanie obžaloby málo a nariadil prepustenie z väzby a dokonca aj zastavenie trestného stíhania. A myslím si, že je to správne.

Hlavné správy: Namiesto toho, aby sa koalícia zamyslela nad tým, kde robí chybu, vidí problém v § 363 Trestného poriadku. Je tento paragraf naozaj taký problematický?

Čarnogurský: Teraz je to taká populárna téma, pýtať sa, prečo existuje § 363 Trestného poriadku, ktorý umožňuje generálnemu prokurátorovi urobiť také rozhodnutie, aké urobil pán generálny prokurátor Žilinka. Tu treba povedať, že podobný paragraf sa nachádza na viacerých miestach slovenského právneho poriadku: je to možnosť podania mimoriadneho dovolania, možnosť udeliť milosť zo strany prezidenta republiky, možnosť obrátiť sa na Európsky súd pre ľudské práva alebo obrátiť sa na verejného ochrancu práv.

Podobné ustanovenia slúžia práve na to, že ak v riadnom postupe dôjde k pochybeniu alebo nejakému excesu – čo sa štatisticky z času na čas nevyhnutne stane – aby v zákone existovala brzda, ktorou sa dá nespravodlivosť veľmi rýchlo korigovať. Nespravodlivosť, podľa merítka ponímania práva a spravodlivosti ľuďmi v spoločnosti, musí byť čo najrýchlejšie odstránená.

Tento § 363 je v Trestnom poriadku celkom správne. A že sa to politicky niekomu nehodí, to je druhá vec. Právo nemá reflektovať politické nálady v spoločnosti, právo má byť aplikované rovnako bez ohľadu na to, kto práve vládne. Paragraf 363 patrí do slovenského právneho poriadku práve tak, ako tam patrí právo prezidenta udeliť milosť, či iné podobné ustanovenia.

Hlavné správy: Podobne ako patrí do nášho právneho poriadku aj mechanizmus „kajúcnikov“. Aj to je akási barlička, ktorou si právo pomôže dosiahnuť cieľ akousi bočnou cestičkou, ak iné mechanizmy nefungujú...

Čarnogurský: Áno, ale mechanizmus „kajúcnikov“ je o niečom inom: neslúži na nápravu pochybení formálneho procesu hľadania práva, ale používa sa na vyváženie nedostatku možností štátu, či už finančných, personálnych či kvalifikačných, pri odhaľovaní páchatelov. Štát má obmedzené možnosti, a preto ich vyvažuje tým, že umožní kriminálnym osobám výmenou za nižší trest odhaliť iných zločincov. Problém však je, ak celé hľadanie dôkazov zostane iba na úrovni hľadania kajúcnikov...

Hlavné správy: Ako hodnotíte súčasnú situáciu v rezorte vnútra a celkovo v spoločnosti z hľadiska vývoja nášho štátu? Kam toto dianie smeruje?

Čarnogurský: Každý štát je štátom iba vtedy, keď má fungujúcu armádu a políciu. Fungujúcu armádu nemáme: v podstate je to iba akýsi expedičný žoldniersky zbor na podporu dobrodružstiev USA vo

svete. A je otázka, či máme fungujúcu políciu, keďže táto vie závažnú trestnú činnosť odhaľovať iba za pomoci kajúcnikov a iné dôkazy získať nedokáže.

Pán Žilinka urobil veľmi razantný a správny krok, keď dal jasne najavo, že toto je zlá cesta: fungujúca polícia, to nie je iba hľadanie kajúcnikov, hľadajte poriadne aj iné dôkazy, a až potom sa môžeme o veci seriózne rozprávať. To je veľmi správne, pán Žilinka pomohol sčasti obnoviť suverenitu práva, ktorá bola po nástupe novej vlády vážne spochybnená.